

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Štev. 23

Ptuj, 12. junija 1921

III. letnik

Nemška propaganda za naša mesta.

Kdo izmed nas, ki se zanimamo za javno življenje, ne pozna zloglasne Südmarke? Z vsemi močmi je delala pred vojno, da bi potujčila naš narod in pripomogla nemškemu mostu do Adrije. Podpirala je nemčurske trgovce, obrtnike, učitelje, kupovala našo zemljo za nemške naseljence, izkratka: porabila je vsako priliko, da podpre nemštvo v naših krajih in zatre slovenstvo. Dober ji je bil vsak pripomoček, dober ali slab.

Po vojni so morali Südmarkine podružnice v naši Sloveniji prenehati. Izginili so iz gostilen izzivajoči südmarkini nabiralniki, izginile izzivajoče südmarkine vžigalice, izginilo je tudi mnogo njenih pristašev ter šlo med svoje pristne brate v Avstrijo. A vsi njeni prijatelji niso hoteli zapustiti naših lepih krajev, dobro vedoč, da bi se jim med lastnimi bratci ne godilo tako kakor med nami. To potrjujejo tudi izginoli tovariši. Dasi žive med svojimi bratci in bi vsakdo mislil, da so zadovoljni in srečni, da so se mogli rešiti nas, zaničevanih Slovencev, vendar ni tako. Ne morejo pozabiti polnih loncev pri nas, radi bi še nas gospodovali. Zato zahtevajo, naj bi se priključila naša mesta njihovi avstrijski, oz. nemški republiki. To zahtevo utemeljuje s tem, da živi po prevratu mnogo Nemcev med nami. Te in pa razne renegate je treba rešiti slovenske nevarnosti, kar se zgodi najlaže s priklopitvijo. Ako pride radi nekaj tisočev Nemcev toliko sto tisočev Slovencev v nemško nevarnost, to ne žali nemške poštenosti in pravičnosti. Slovenec bodi nemški suženj in se daj brez upiranja raznaroditi!

Pred kratkim je izdala Südmarka droben listič v propagandne svrhe. Na prvi strni je mala slika iz Ptuja, stolp mestne cerkve s Sadnikovo hišo v ospredju. Na drugi strani pa roti nekdanji profesor ptujske gimnazije nemške bratce, naj ne pozabijo Ptuja. Omenja, da je bil Ptuj od karolinških časov nemško mesto. „Razcvit mesta od l. 1890 je bilo delo nemške sile. Slovenski kmet okraja, — pogosto poslovenjen Nемеc — je zrl z zaupanjem v nemškega meščana in uradnika in si želi danes nazaj njihove uravnajoče, pravične roke. Kmet sam hoče ljudskega glasovanja in po njem k Štajerski.“

Resnica je, da so zgodaj prišli naši kraji pod oblast proti vzhodu prodirajočemu frankovstvu in nemštvu. Da obdrže naše kraje, naseljene s Slovenci, v svoji nemški oblasti, so zatirali Franki in Nemci naše velmože in pošiljali nemške grofe in naseljence med nas. Ti so ga tiščali k tlom in branili do najnovjšega časa, da bi se bil duševno in gmotno razvijal. Koder so bili Slovenci manj gosto naseljeni, se je Nemcem posrečilo, da so jih potujčili. Koder pa so bili Slovenci v večini, so ohranili svojo narodnost. S tem pa je tudi dokazano, da ti kraji kljub nemškim oblastnikom nisi bilo nemški. Saj menda Nemci tudi ne bodo trdili, da bi bila nemška Vshodna Afrika, ktero so pred svetovno vojsko zaseli s svojimi vojaki, uradniki in obrtniki.

Dokazano je, da se vsako mestno prebi-

valstvo poživlja z doseljenci od drugod. Tudi Ptuj je poln takih doseljencev, nemških in slovenskih. Med nemškimi doseljenci starejše dobe, ki so prišli do večjega ugleda v Ptuj, so Steudte, Blanke, Schwab, Fürst, Osterberger, Vogl, Hutter, Fürthner. Dokazuje li pa to, da je bil Ptuj v svojem bistvu po narodnosti nemški? Saj so se v istem številu naseljevali v Ptuj tudi domačini slovenskega pokolenja. Zloglasni Ornič je doma iz slovenskega Hrastovca; oče Matzuna je pasel v svoji mladosti krave po še vedno slovenski Rogoznici v slovenskem jeziku; Sadniki so doma iz Št. Pavla v Savinjski dolini, kjer so njihovi sorodniki še sedaj trdni Slovenci; Slawitschi so se rodili kot slovenski Slaviči pri Ljutomeru, odkoder je prišel tudi Persil; velenemca Spruschine oče je bil moravski Čeh, ki se do svoje smrti ni naučil nemščine, nego jo strašansko lomil, mati njegova pa je pristna slovenska Haložanka; tudi plemenitega Fichtenaua kri se ni pretakala kod po tevtoburških lesovih, saj bi tam menda že znali toliko nemški, da se imenujejo slovenski Jelovski po jelki, kar je nemški Tanne, Fichte pa je po naše smreka; ker pred sto leti kranjski Jelovski tega niso znali, dokazuje le, da so bili Slovenci, ki so le za silo lomili nemščino; starejši Kolenci so po savinjskih hribih niže Celja lomili svoja kolena, koder imajo še polno sorodnikov. Takih primerov je vse polno.

V starejši dobi narodnostno vprašanje ni bilo na površju. Začelo se je s širšo narodno probujo pod Jožefom drugim, se razmahnilo po francoski revoluciji, po revoluciji l. 1848. „Nemški“ Ptuj je v šestdesetih, sedemdesetih letih z veseljem ne samo poslušal, nego sam popeval slovenske pesmi, se javno udeleževal slovenskih prireditiv. Starejši Ptujčani se še z veseljem spominjajo tistih časov. Mržnja in gonja proti Slovincem se je začela v osemdesetih letih in stopjevala bolj in bolj, dokler ni dosegla vrhunca v začetku svetovne vojne, ko so pod zaščito pristnih renegatov in krvnikov kakor Ornič, Slawitsch s pomočjo zbesnelih priganjačev kakor Spruschina zvezali nedolžno žrtev slovenskega duhovnika ter uklenjenega gnali z Brega skoz mesto do postaje med kričanjem, psovanjem, bitjem in kamenjanjem naščuvane ptujske množice. In sedaj pride človeče, ki si upa trditi, da si želi naše ljudstvo nazaj za red skrbečo nemško roko!

In pa nemških uradnikov! Ali morda Orničovega zeta Watzulika, češkega renegata, ki je obsodil Slovence, ker je razžalil ptujsko nemčurstvo s tem, da je rabil njihovo glasilo Štajerca na prostoru, kamor tudi cesar peš gre? To je bil višek pravičnosti, ktere niti najvišje sodišče ni moglo potrditi! Nazaj naj si želi ljudstvo nemških uradnikov, ki sami niso ljudstva razumeli, ljudstvo pa njih ne, in ki so javno zaničevali Slovence!

Višek nesramnosti pa je trditev, da si naše ljudstvo želi glasovanja za nemško Štajersko. Naše ljudstvo pač želi zopet razmer, kakršne so bile pred vojsko. A teh urejenih predvojnih razmer more pripraviti najmanj — nemška Avstrija. Poglejmo le, kake raz-

mere so v njej! Stokrat hujše nego pri nas. Naj Südmarkovci gledajo, da uredijo razmere najprej v svoji državi!

Hujškači so, sovražniki naše ujedinjene kraljevine, ki bi iz osebne mrznje radi razbili našo državo, da bi sami mogli izrabljati svobodno kakor nekdanj v svoj prid naše ljudstvo. Za te hujškače pa bi bilo najboljšo, da jih pošljemo tja, kjer so že njihovi bratci, čez mejo v blaženo Avstrijo. Nam bo s tem ustrezno, ker bomo, rešeni hujškačev in pijavk, mirno in zadovoljno živeli, njim bi pa tudi moralo biti prav, da pridejo iz naših „neurejenih“ razmer v svoje „urejene.“

V pojasnilo.

„Nova Pravda“ z dne 4. t. m. mi očita, da sem skušal „zmazati“ zagrizenega Nemca Otona Pile-a, ki se je iz rajha naselil med vojsko v Št. Vidu pri Ptuj in ki je bil pred kratkim obsojen radi hujskanja proti državi na 5 dni zopora in 5000 K globe. Resnica pa je sledeča:

Oton Pile je prišel v Št. Vid kot ruski ujetnik, on je doma iz Lodza na Poljskem. Poročil se je v Št. Vidu z nečakinjo tamošnje občanke Friedl. Vsled neke denunciacije je bil res od okrajnega glavarstva v Ptuj obsojen. Oton Pile in njegovega žena sta prišla po obsodbi vsa obupana v mojo pisarno. Zatrjevala sta, da nista nikdar ničesar zakrivila proti državi in da hočeta to tudi dokazati. Oton Pile je predložil spričevalo občinskega urada v Pobržah, s katerim je bilo potrjeno, da se je vedno dostojno obnašal. Imenoval je priče, ki bi naj potrdile, da je ovadba krivična. Ker je poklic odvetnika, zavzemati se ne glede na narodnost za pravico in ker obsojam osebno vsako denunciacijo, naj bo vložena proti Slovincu ali proti Nemcu, sem napravil vlogo za obnovo postopanja. Stvar oblasti je, da dožene objektivno resnico. V kulturni državi se ne sme nikomur delati krivica, tudi ne inozemcu, ki biva med nami.

Pred rešitvijo vloge bi naj bil Oton Pile izgnan. Zopet se je zatekel v mojo pisarno. Tožil je, da je njegovega žena v blagoslovljenem stanu, da bode v najkrajšem času porodila in da bi moral z ženo pod milim nebom na cesto poginiti, ako se odlok izvrši. Predložil je zopet spričevalo župnijskega urada v Št. Vidu, katero mu je izdal g. župnik o. Alfons Svet in ki se glasi:

„Podpisani potrđi, da tuur. ni znano ničesar nemoralnega o Otonu Pile, roj. 7. decembra 1892 v Lodzu, voditelju usnjarske obrti v Št. Vidu, za časa njegovega bivanja zadnjih 5 let in njegove žene Marije Pile, roj. Trumer 6. junija 1887 v Widmannsdorfu, župnije Cmurek za časa njenega bivanja v Št. Vidu pri Ptuj v zadnjih 12 letih do današnjega dne. To spričevalo se je napisalo z ozirom na odlok okrajnega glavarstva Ptuj z dne 5. marca 1921 št. 2089/1, po katerem imata imenovana zakonska zapustiti ozemlje kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev tekom 8 dni, da bi se jima bla-

pis - licejska knjižnica Ljubljana

Uredništvo in upravnica
Ptuj, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.
Rokopisi se ne vrnejo.